Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Aanpak besteding middelen Vlaams Klimaatfonds voor energiebesparing van het gebouwenpark van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) en de uitfasering van stookolie.

Samenvatting

Er wordt deze legislatuur een immense inspanning geleverd wat betreft investeringen in schoolinfrastructuur: van 2020 tot en met 2024 zal voor 3 miljard euro aan nieuwe investeringsbeslissingen genomen worden. Naast deze investeringsimpuls wordt ook via alternatieve kanalen gewerkt aan bijkomende ondersteuning voor een duurzaam schoolgebouwenpatrimonium, bijvoorbeeld door een efficiënte inzet van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds.

De Vlaamse minister van Onderwijs wenst, in samenwerking met de Vlaamse minister voor Omgeving en Energie, de gewenste energiebesparing in het gebouwenpark van het Gemeenschapsonderwijs als volgt aan te pakken:

Een eerste luik van de aanpak voor energiebesparing van het GO! betreft de gedeeltelijke subsidiëring van de energiebesparende maatregelen binnen geplande grote infrastructuurwerken. Typisch betreft dit grootschalige diepgaande renovaties van verouderde gebouwen, maar dit kan ook nieuwbouwprojecten betreffen. De projecten zijn reeds geselecteerd door de Raad van het GO! binnen het GO! infrastructuurbeleid in functie van noodzakelijkheid en betreffen uitsluitend investeringswaardige gebouwen die wellicht in 2050 nog functioneel zullen zijn. Bovendien is een geïntegreerde energierenovatie veel efficiënter dan afzonderlijke maatregelen afzonderlijk uitvoeren. Maatregelen die in aanmerking komen zijn: dakisolatie, gevelisolatie, vloerisolatie, nieuw buitenschrijnwerk en grondige stookplaatsrenovaties.

Daarnaast voorziet de Vlaamse Regering middelen uit het Vlaams Klimaatfonds ter ondersteuning van de definitieve uitdienstname van stookolieketels. Hiervoor ambieert het GO! een volledige uitfasering van haar stookolieverbruik, op uitzondering van de installaties die gekoppeld zijn aan gebouwen die bijna einde levensduur zijn (niet investeringswaardig) en deze die gekoppeld zijn aan andere financieringsprogramma's (zoals DBFM programma's).

De Vlaamse Regering neemt kennis van de bovenstaande aanpak voor energiebesparing van het gebouwenpark in de sector Onderwijs en geeft haar goedkeuring aan de reservering van het voorgestelde budget.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: onderwijs
BELEIDSVELD: onderwijsinfrastructuur
BELEIDSDOELSTELLING:
Het voorstel draagt bij tot de volgende doelstellingen uit de Beleidsnota Energie 2019-2024:
- SD 1 De evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen, OD 1.4: Voorbeeldrol overheden inzake energiebesparing

Het voorstel draagt bij tot de volgende doelstellingen uit de Beleidsnota Klimaat 2019-2024:
- SD 2. Ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030, OD 1. We optimaliseren de werking van het klimaatfonds, OD 2. We werken verder aan een shift naar duurzame gebouwenverwarming, OD 8. We vergroten het draagvlak voor een transitie naar een klimaatneutrale samenleving bij burgers.

Het voorstel draagt bij tot de volgende doelstellingen uit de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024:
- SD 4 Het capaciteitstekort aanpakken en investeren in schoolinfrastructuur, OD 4.3 Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken, OD 4.6 Infrastructuur met aandacht voor klimaat en duurzaamheid bouwen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering besliste op 22 april 2016 om middelen m.b.t. het Vlaams Klimaatfonds te reserveren voor het beleidsdomein onderwijs voor de periode 2016-2019. De Raad van het GO! besliste op 3 december 2016 om volgende maatregelen te ondersteunen met de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds:

- Uitregelen stookplaats
- Stookplaatsrenovaties
- REG-maatregelen zoals: isolatie dak, isolatie gevel, isolatie vloer, buitenschrijnwerk, …
- Piloot 'ingrijpende energetische renovatie'
- Verhogen middelen geplande renovatieprojecten voor energiebesparende maatregelen

Op 11/09/2020 werd door de Vlaamse Regering de visienota met betrekking tot de cofinanciering van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds goedgekeurd (VR2020 1109 DOC.0985/1BIS), de verdeling van de middelen binnen het fonds werd beslist door de Vlaamse regering op 18/12/2020 (VR 2020 1812 MED. 0431/1BIS).

2. INHOUD

2.1 Situering

Op 11/09/2020 werd door de Vlaamse Regering de visienota met betrekking tot de cofinanciering van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds goedgekeurd (VR2020 1109 DOC.0985/1BIS), de verdeling van de middelen binnen het fonds werd beslist door de Vlaamse regering op 18/12/2020 (VR 2020 1812 MED. 0431/1BIS).

Voor de sector Onderwijs wordt voor twee maatregelen middelen gereserveerd: 'energiebesparing in onderwijsinfrastructuur' en de 'ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels onderwijs'.

Deze nota betreft de gedetailleerde aanvraag voor cofinanciering voor deze maatregelen voor het GO!.

2.2 Context

Het GO! werkt een energiebeheersplan uit. Het GO! onderwijspatrimonium presteert gemiddeld immers nog te slecht op energetisch vlak. Om tegemoet te komen aan de ambitieuze klimaatdoelstellingen, moet er op verschillende vlakken gewerkt worden. Het GO! zet in op volgende domeinen:

- Informeren en sensibiliseren;
- Onderzoek, expertiseopbouw en datavergaring;
- Investeren in de gebouweninfrastructuur (binnen het masterplan scholenbouw 2.0);
- Het integreren van data, instrumenten en maatregelen.

Zo is het GO! in 2021 gestart met de energiemodule waarbij energielabels per gebouw worden opgemaakt in functie van de verbruiken, de typologie en de bouwfysische kwaliteit.

Er werd beslist om de klimaatfondsmiddelen enkel in te zetten in gebouwen met een investeringswaardig karakter, gebouwen die een levensduur toegewezen krijgen tot na 2050.

Vlaams Klimaatfonds 2016-2019

Voor het Vlaams klimaatfonds 2016-19 werden de middelen aangewend voor de (gedeeltelijke) financiering van volgende maatregelen:

- Energiebesparende maatregelen bij grote infrastructuurprojecten
- Grondige stookplaatsrenovatie
- Beperkte stookplaatsrenovatie
- Gebouwschilrenovatie: dak- en vloerisolatie
- Gebouwschilrenovatie: muurisolatie en schrijnwerk
- Inregelen stookplaatsen
-

De Klimaatfondsmiddelen 2021-2024 zullen prioritair aangewend worden voor de (gedeeltelijke) verderzetting van de eerste twee maatregelen in bovenstaande lijst.

Vlaams Klimaatfonds 2021-2024

<u>Deel I: Energiebesparing in onderwijsinfrastructuur:</u>

Voor de klimaatfondsmiddelen uit de categorie 'energiebesparing in onderwijsinfrastructuur' zal het GO! werken met een integratie met grote infrastructuurwerken. Dit houdt in dat voor grote renovatieprojecten (en deels nieuwbouw), een deel van de energiebesparende maatregelen gesubsidieerd wordt via de klimaatfondsmiddelen. Dit heeft een aantal voordelen:

- De projecten zijn reeds geselecteerd door de Raad van het GO! op noodzakelijkheid;
- Er wordt enkel geïnvesteerd in investeringswaardige gebouwen;
- Een geïntegreerde energierenovatie is veel efficiënter dan de afzonderlijke maatregelen apart uitvoeren.

Op basis van het ingevulde sjabloon (zie verder) komt het GO! uit op een cofinancieringspercentage van 70% voor volgende energiebesparende maatregelen:

- Dakisolatie
- Gevelisolatie
- Vloerisolatie
- Nieuw buitenschrijnwerk
- Grondige stookplaatsrenovatie

Enkel de energiebesparende maatregelen van GIW-projecten worden deels gesubsidieerd, met name 70% van de investeringskosten. Onder de subsidieerbare investeringskosten wordt verstaan: de afbraak, het materiaal zelf en de plaatsing ervan. De afwerking is voor 100% te dragen door het GO!. Voor de stookplaatsrenovaties zijn wél alle kosten subsidieerbaar voor 70%. Om het budget maximaal in te zetten op noodzakelijke en efficiënte maatregelen zullen deze middelen worden ingezet op de in aanmerking komende projecten die eerst worden vastgelegd, tot het budget opgebruikt is.

Deel II: Ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels onderwijs

Voor het luik 'uitdienstname stookolieketels' wordt net zoals in de vorige ronde (2016-2019) met een oproep naar de scholengroepen gewerkt. De scholengroep kan dan, op basis van een voorstudie, één of meerdere projectvoorstellen indienen. Het GO! streeft naar een volledige uitfasering van stookolie.

Om in aanmerking te komen, moet de stookplaatsrenovatie aan een aantal technische voorwaarden voldoen. Tevens mag het geen installaties betreffen die gekoppeld zijn aan gebouwen die bijna einde levensduur zijn (niet investeringswaardig) en/of deze die gekoppeld zijn aan andere financieringsprogramma's (zoals DBFM programma's).

Volgens het sjabloon (zie verder) heeft de GO! scholengroep hier ook recht op 70% subsidiëring van de totale kosten.

3 Toelichting sjabloon cofinanciering

Onderstaand volgt de synthese van de berekende cofinanciering op basis van het sjabloon VKF-cofinanciering-GO_energiebesparing_onderwijs en het sjabloon VKF-cofinanciering-GO _uitfasering_stookolieketels.

VKF-cofinanciering-energiebesparing onderwijs
Voor de berekening van de cofinanciering van de maatregel energiebesparing onderwijsinfrastructuur, is een concreet renovatieproject van een GO! campusschool als voorbeeld genomen. De kosten die betrekking hebben op energiebesparing werden afgezet ten opzichte van de geraamde besparingen. Voor de specifieke renovatieproject berekent het sjabloon een cofinanciering van 70% wat de kosten met betrekking tot energiebesparing betreft.

De VKF-middelen zullen gebruikt worden voor de ondersteuning van grote renovatieprojecten (en deels nieuwbouw) waarbij een deel van de energiebesparende maatregelen gesubsidieerd zal worden (zie punt 2.2 Context van deze nota).

Berekening van de maximale cofinanciering vanuit het Vlaamse Klimaatfonds

(De berekening gebeurt automatisch op basis van de gegevens op het invulformulier)

Maatregel: renovatie project GO! scholen (school te vrijwilligersplein in Hasselt als voorbeeld
Aanvragende entiteit: GO!

Parameter	Uitleg	Eenheid	Waarde
Investeringskost Vlaamse/lokale Overheid		euro	1.520.400,00
Investeringskost totaal		euro	1.520.400,00
Hefboom	*investeringskost totaal / investeringskost Vlaamse/lokale overheid*		1,00
Jaarlijkse nettobesparingen		euro	74.353,34
Levensduur		jaar	35,00
Totale nettobesparingen	*jaarlijkse nettobesparingen * levensduur*	euro	2.602.366,75
Totale kosten	*investeringskost totaal - totale nettobesparingen*	euro	-1.081.966,75
Terugverdientijd	*investeringskost totaal / jaarlijkse nettobesparingen*	jaar	20,45
BKG-reductie		ton CO2eq	6.697,79
BKG-reductie LULUCF		ton CO2eq	0,00
BKG-reductie totaal		ton CO2eq	6.697,79
Maatschappelijke kostenefficiëntie	*totale kosten / BKG-reductie totaal*	euro/ton CO2eq	-161,54
Publieke kostenefficiëntie	*investeringkost Vlaamse/lokale Overheid / BKG-reductie totaal*	euro/ton CO2eq	227,00
Cofinanciering bij onbekende kostenefficiëntie			0%
Cofinancieringspercentage maatschappelijke kostenefficiëntie			70%
Cofinancieringspercentage hefboom			0%
Cofinancieringspercentale totaal			70%
Bijdrage Vlaams Klimaatfonds	*maximale bijdrage*	euro	1.064.280,00
Bijdrage bevoegde entiteit	*maximale bijdrage*	euro	456.120,00

Op basis van het sjabloon werden de volgende ramingen gemaakt:

- De berekende kostenefficiëntie is goed voor een VKF-cofinancieringspercentage kostenefficiëntie van 70%;
- Het hefboomeffect is vastgesteld op 1, goed voor een VKF-cofinancieringspercentage hefboom van 0%.

<u>VKF-cofinanciering-uitdienstname stookolieketels</u>

Het cofinancieringpercentage voor de uitdienstname stookolieketels is berekend op basis van de reeds uitgevoerde stookplaatsrenovaties met de VKF middelen in 2016-2019. Concreet is de berekening gebaseerd op 8 uitgevoerde grondige stookplaatrenovaties waarbij stookolieketels en toebehoren vervangen werden door condensatieketels. Vervolgens is in de sjablonen een herrekening voorzien naar het beschikbare budget voor 2021 vanuit het Vlaams Klimaatfonds (2.792.565 euro). Met dit budget streeft het GO! naar een volledige uitfasering van stookolie. Aangezien het GO! zich niet meer louter focust op de grootste installaties maar op alle installaties is een meerkost van 10% ingecalculeerd. Cijfers tonen met name aan dat hoe groter de installatie is, hoe lager de kostprijs per bespaarde kWh. Bovendien zijn de prijzen intussen gestegen wegens de schaarste op de markt.

Berekening van de maximale cofinanciering vanuit het Vlaamse Klimaatfonds

(De berekening gebeurt automatisch op basis van de gegevens op het invulformulier)

Maatregel: Vervangen stookolieketels door condenserende gasketels
Aanvragende entiteit: GO!

Parameter	*Uitleg*	Eenheid	Waarde
Investeringskost Vlaamse/lokale Overheid		euro	3.989.378,57
Investeringskost totaal		euro	3.989.378,57
Hefboom	*investeringskost totaal / investeringskost Vlaamse/lokale overheid*		1,00
Jaarlijkse nettobesparingen		euro	347.380,74
Levensduur		jaar	15,00
Totale nettobesparingen	*jaarlijkse nettobesparingen * levensduur*	euro	5.210.711,10
Totale kosten	*investeringskost totaal - totale nettobesparingen*	euro	-1.221.332,53
Terugverdientijd	*investeringskost totaal / jaarlijkse nettobesparingen*	jaar	11,48
BKG-reductie		ton CO2eq	19.164,77
BKG-reductie LULUCF		ton CO2eq	0,00
BKG-reductie totaal		ton CO2eq	19.164,77
Maatschappelijke kostenefficiëntie	*totale kosten / BKG-reductie totaal*	euro/ton CO2eq	-63,73
Publieke kostenefficiëntie	*investeringkost Vlaamse/lokale Overheid / BKG-reductie totaal*	euro/ton CO2eq	208,16
Cofinanciering bij onbekende kostenefficiëntie			0%
Cofinancieringspercentage maatschappelijke kostenefficiëntie			70%
Cofinancieringspercentage hefboom			0%
Cofinancieringspercentale totaal			70%
Bijdrage Vlaams Klimaatfonds	*maximale bijdrage*	euro	2.792.565,00
Bijdrage bevoegde entiteit	*maximale bijdrage*	euro	1.196.813,57

Op basis van het sjabloon werden de volgende ramingen gemaakt:

- De berekende kostenefficiëntie is goed voor een VKF-cofinancieringspercentage kostenefficiëntie van 70%;
- Het hefboomeffect is vastgesteld op 1, goed voor een VKF-cofinancieringspercentage hefboom van 0%.

De VKF-middelen zullen gebruikt worden voor de ondersteuning van de volledige uitfasering van stookolieketels (zie punt 2.2 Context van deze nota).

.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Bij de begrotingsaanpassing 2021 werd reeds 1.596 k euro uit het klimaatfonds ingeschreven binnen de begroting van het GO!. Deze middelen zijn overdraagbaar.

Vanuit de beschikbare middelen van het Vlaams Klimaatfonds (2021) wordt deze enveloppe met 2.260 k euro aangevuld voor de uitdienstname van stookolieketels binnen het opgemaakte aanwendingsplan van het GO!.

Het totaalbedrag van 3.857 k euro zal worden ingeschreven bij de begrotingsaanpassing 2022.

Op basis van het cofinancieringssjabloon-energiebesparing-onderwijs zal er voor de uitwerking van het instrumentarium voor de energiebesparende maatregelen 30% van het budget voorzien worden via GO! middelen en 70% via het Vlaams Klimaatfonds.

Op basis van het cofinancieringssjabloon-uitdienstname-stookolieketels zal voor de subsidies in kader van de stookplaatsrenovaties 30% voorzien worden door scholengroepen van het GO! en 70% via het Vlaams Klimaatfonds.

Conform Art. 36 van het Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs (BBGO) is de Raad van het GO! bevoegd voor de goedkeuring van de eigen begroting en jaarrekeningen, op voorstel van de afgevaardigd bestuurder, alsook de concrete projecten.

De Inspectie van Financiën verleende een positief advies op 9 december 2021. Dit advies gaat in bijlage. Hierbij dient wel verduidelijkt dat enkel het onderdeel 'grote infrastructuurwerken', ten belope van 1.064 k euro deel uitmaakt van de enveloppe voorzien voor onderwijsinfrastructuur (4,2 miljoen euro). De middelen voor de uitfasering van stookolieketels staan los van deze enveloppe.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 16 december 2021 en gaat evenzeer in bijlage.

B. ESR-TOETS

De spreiding van de uitgaven alsook de ESR-impact ziet er als volgt uit:

				ESR uitgaven:				
	klimaatfonds	scholengroepen	totaal	2 021	2 022	2023	2 024	2 025
Uitfasering stookolie	€ 2.792.565,00	€ 1.196.813,57	€ 3.989.378,57	€ 0,00	€ 664.896,43	€ 1.329.792,86	€ 1.329.792,86	€ 664.896,43
Grote infrastructuurwerken	€ 1.064.280,00	€ 456.120,00	€ 1.520.400,00	€ 0,00	€ 460.373,68	€ 656.004,21	€ 299.826,32	€ 104.195,79
	€ 3.856.845,00	€ 1.652.933,57	€ 5.509.778,57	€ 0,00	€ 1.125.270,11	€ 1.985.797,07	€ 1.629.619,18	€ 769.092,22

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De impact van het voorstel wordt opgevangen binnen het bestaande personeelsbestand.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Nadat de Vlaamse Regering haar goedkeuring heeft gehecht aan het voorgestelde budget, zal het GO! voor het deel energiebesparing onderwijsinfrastructuur de middelen integreren met de geplande grote renovatieprojecten waarbij de investeringen gerelateerd aan energiebesparing voor

70% gesubsidieerd worden. Hier wordt onder verstaan: dakisolatie, gevelisolatie, vloerisolatie, buitenschrijnwerk en stookplaatsrenovaties. Om het budget maximaal in te zetten op noodzakelijke en efficiënte maatregelen zullen deze middelen worden ingezet op de in aanmerking komende projecten die eerst worden vastgelegd, tot het budget op is.

Voor het deel ondersteuning definitieve uitdienstname oude stookolieketels onderwijs, zal het GO! een oproep lanceren naar de scholengroepen. De scholengroepen kunnen dan, op basis van een voorstudie, één of meerdere projectvoorstellen indienen. Het GO! streeft naar een volledige uitdienstname van stookolieketels, op uitzondering van de installaties die gekoppeld zijn aan gebouwen die bijna einde levensduur zijn (niet investeringswaardig) en deze die gekoppeld zijn aan andere financieringsprogramma's (zoals DBFM programma's).

Jaarlijks zal over de voortgang en de gerealiseerde emissiereducties van de maatregelen gefinancierd vanuit het VKF worden gerapporteerd aan de Vlaamse Regering volgens de timing en voorwaarden die het VEKA zoals voorzien in de visienota van 11 september 2020 (VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS) nog zal bepalen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Kennis te nemen van de aanpak voor energiebesparing binnen het GO! gebouwenpark.
2. Kennis te nemen van de aanpak voor de besteding van de Vlaamse Klimaatfondsmiddelen.
3. Om voor deze aanpak een totaalbudget van 3,857 miljoen euro toe te wijzen aan het GO! vanuit het Vlaamse Klimaatfonds

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben Weyts

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen

1. Het advies van de Inspectie van Financiën van 9 december 2021;
2. Het begrotingsakkoord van 16 december 2021;
3. Het ingevulde sjabloon aanvraag VKF-cofinanciering 2021